

LITOSTROJ

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA LITOSTROJ

LETO V.

LJUBLJANA, JULIJA 1964

ŠTEVILKA 7

VSE ZA POTREBE LJUDI IN PROIZVODNJE

PISE NOVI PREDSEDNIK DS MARJAN KOMPOLSEK

Novoizvoljeni DS se dobro zaveda, kakšne naloge je reševal prejšnji delavski svet in s kakšnimi problemi se je ukvarjal. Svoje naloge je DS v pretekli mandatni dobi uspešno reševal kljub temu, da s proizvodnimi rezultati nismo dosegli zaželenih uspehov.

Ne nameravam govoriti o zadevah in ugotovitvah, ki so bile povedane v razni poročilih. Omenil bo le take, s katerimi se bo moral ukvarjati sedanji delavski svet.

Ufeditiv sistema nagrajevanja normskih in režijskih delavcev je ena prvih nalog, ki jo moramo rešiti v letošnjem letu. S solidno izdelanim sistemom delitve OD rešimo lahko hkrati dva problema: prvič stimulacijo po učinku, drugič fluktuacijo delovne sile.

Naj povem, da je glede tega kadrovska služba že dobila nalog, da do konca letošnjega leta izdela nov sistem delitve OD.

Pri izpolnjevanju planskih obveznosti moramo dati večji poudarek izvoznim poslom. Z nadaljevanjem sedanjega načina dela se postavlja vprašanje, ali bomo sposobni izvršiti naloge, ki smo si jih postavili za leto 1964. Prepričan sem, da vlak še ni zamujen. Seveda bo potrebno več osebne prizadevnosti in večjega čuta odgovornosti oseb na najnižjem ali najvišjem delovnem mestu v tovarni. Predvsem se moramo pri tem zavedati, da smo eno podjetje. Za izboljšanje te situacije so potrebni kratkoročni in dolgoročni ukrepi.

Pri izvoznih poslih z določenimi zahtevami naročnika (n. pr. kratki dobavni roki, cenenost, kvaliteta itd.) še nismo našli pravega hitrejšega odvijanja proizvodnje. Mnenja sem, da je treba dati poudarek izvoznim poslom in da s pospešenim tempom realiziramo plan izvoza. Edino pod

takimi pogoji lahko pričakujemo večji priliv deviz za nabavo reprodukcijskega materiala.

Organizacijo podjetja je treba približati potrebam proizvodnje in izkušnjam dosedanjega dela. Izkušnje kažejo, da bo potrebno organizacijo prilagoditi tako, da bomo dobili boljši pregled nad individualno, polserijsko in serijsko proizvodnjo. Razen tega si ne moremo predstavljati serijske proizvodnje kot dopolnilno proizvodnjo. Asortiment proizvodnje pa naj bo prilagojen sedanjim izkušnjam dela.

Ustvariti moramo čimvečji fond čistega dohodka in s tem tudi

večjo možnost za rešitev splošnih problemov in standarda delovnega človeka.

Pridobitev novih kvalificiranih in visoko kvalificiranih kadrov, kot so strugarji in drugi tehniški kader, ni lahka zadeva, vendar s pravilno stimulacijo bo lažje odpravljen tudi ta problem. Ne smemo pa si zamisliti idealne stimulacije pri neuspešnem poslovanju.

Moja velika želja je tudi, da bi bili medsebojni odnosi in odnosi med posameznimi PE in S ter sodelovanje boljše, kar bo vsekakor vplivalo na sodelovanje in uspešnejše doseganje naših skupnih ciljev.

Pravilna uskladitev naporov

Ob izvolitvi novega UO smo predsednika inž. MARKA CELARCA prosili, da napiše našim bralcem nekaj besed o prihodnjih nalogah tega samoupravnega organa. Predsednik Marko Celarc se je prošnji ljubeznivo odzval.

»Naloge novega upravnega odbora so po zkaljučnem računu iz leta 1963, ki je glede na potrebna sredstva dokaj neugoden, zelo odgovorne. Vsa problematika je vezana skoraj izključno na osebne prejemke in to glede na višino in kriterije delitve. Za ureditev politike nagrajevanja je UO imenoval komisijo, ki ima nalogo poiskati način čim preciznejše stimulacije. Kolektivna stimulacija je od posameznika preveč odmaknjena, ker je zavest posameznika še na preniški stopnji in je samo realna individualna stimulacija spodbuda k povečani produktivnosti.

Velik korak naprej bo napravljen, ko bodo enote nagrajevale po dejanskem uspehu ali neuspehu, to je po prehodu na samostojen obračun po proizvodnih enotah. Stimulacija na opravljene norme ure, kot je sedaj veljavna za enote finalistov, je milo rečeno neustrezna.

Da bo omogočen prehod na samostojen obračun po proizvodnih enotah, pa je treba določiti vrednost izdelovalnih ur. Dosedanje vrednosti namreč ne ustrezajo ekonomskim pokazateljem. Nerealno je govoriti o ceni opravljenega dela, če vemo v naprej, da so izračunani pokazatelji prenizki. Zaradi tega so naši kalkulativni podatki nerealni in nam zakrivajo pregled nad dejanskimi vrednostmi naših proizvodov.

Da bo omogočen izračun vrednosti proizvodnih ur, pa je nujno določiti plan režije, ki je bistveni podatek za izračun. Izračun plana režije je zaradi stalnega porasta otežkočen, vendar je podatek nujen, če hočemo enote in tovarna zasledovati rentabilnost poslovanja.

S problemom osebnih dohodkov je najtesneje povezano vprašanje kadrov. Pomanjkanje kadrov in fluktuacija že zaposlenih je posledica nesorazmerne plačilne zmoglosti konjunkturnih poklicev različnih podjetij. Vzrok pa je tudi splošno pomanjkanje kvalificirane in visoko kvalificirane delovne sile. Kakršnokoli preplačevanje pa onemogočajo neugodni finančni rezultati. Vrednost dela ima svoje meje in ekonomsko poslovanje ne more vrednotiti nekakega dela preko te meje. Z drugimi besedami rečeno: na delovnem mestu ne moremo imeti človeka, ki s svojim delom ne opravičuje zahteve po višjih osebnih dohodkih.

Življenjski stroški naraščajo hitreje kot osebni dohodki. Naša proizvodnja s stabilnimi cenami temu porastu ni sposobna slediti glede možnosti izplačil osebnih dohodkov. Resnica pa je, da nismo še popolnoma nadomestili razlike med sedem- in osemurnim delavnikom in da je to precejšen vzrok upadanja standarda. Vse ukrepe, ki jih je predpisala uprava podjetja ob času prehoda na sedemurni delavnik, so izvajali v kolektivu nedosledno, kar ima vsekakor negativne posledice za proizvodnjo. Disciplinarnost in delovna zavest sta se poslabšali, moralni pa bi se po naših obvezah, danih po referendumu, izboljšati. Vzrok temu je veliko povpraševanje po delovni sili, ki vpliva na nezainteresiranost do dela v negativnem smislu in vzbuja zahtevo po višjih dohodkih. Zato nastaja vprašanje, če ima kolektiv interes, ali pa ekonomsko opravičilo, zadrževati v podjetju ljudi, pri katerih je ta težnja poudarjena, ne glede na njihove sposobnosti.

Pravilna vskladitev vseh teh vprašanj pa zavisi od vloge kolektiva, od delavnosti vsakega posameznika. Tovarna je last proizvajalcev, ki dobe lahko samo toliko, kolikor vanjo vlagajo.

Lestvica obračunskih tarifnih postavk

Po sklepu delavskega sveta z dne 12. VI. 1964 se v obračunsko tarifno postavko vštejeta:	10	197
dodatek zaradi podražitve kruha in 15 % faktor za prisotnost na delovnem mestu.	11	210
	12	222
	13	240
	14	253
	15	276
	16	294
Tako popravljene obračunske postavke veljajo od 1. VI. 1964 in znašajo:	17	318
	18	345
	19	376
	20 = šef PE PK	385
	20 = šef PE DT	401
	20 = šef PE SN	412
	20 = šef PE OO	412
	20 = šef PE MO	423
	20 = šef PE HS	423
	20 = dir. prodaje	465
	20 = dir. projektive	465
	20 = dir. GRS	465
	20 = komerc. direktor	508
	20 = tehnični direktor	508
	20 = glavni direktor	581

Novi predsednik DS
Marjan Kompolsek

SKOPSKA ŽELEZARNA

Tehničke novine iz Beograda so dne 15. 6. 1964 objavile v članku z naslovom: Prvi obrati začnejo s proizvodnjo 1965, da bo skopska železarna — gigant naše črne metalurgije — proizvajala ob koncu naslednjega leta 300.000 ton železa na leto. Do konca sedemletnega plana pa naj bi bila železarna dokončno dograjena in bi proizvajala predvidoma 940.000 ton železa.

Na vidnem mestu med graditelji Skopske železarne so naštet tudi Litostroj, Metalna, Rade Končar itd.

Sprememba načina izračuna faktorjev

Dosedanji način izračunavanja faktorjev je temeljil na doseženih faktorjih proizvodnih enot, in to: produktivnosti, ekonomičnosti in rentabilnosti. Na te faktorje proizvodnih enot pa je vplivala tudi dosežena realizacija.

Sprememba v načinu izračunavanja kolektivnega učinka se naša ravno na faktor realizacije. Dosedanji faktor realizacije ni v zadostni meri stimuliral celotnega kolektiva, da bi vložil čim več naporov za čim hitrejšo finalizacijo izdelka. Zaradi tega nam narašča obseg nedovršene proizvodnje, obratna sredstva se prepočasno obračajo, to pa nam podraži celotno proizvodnjo in zmanjšuje finančni uspeh podjetja.

Da bi odpravili to slabost faktorja realizacije, so samoupravni organi podjetja sprejeli predlog strokovnih služb, ki predlaga naslednjo spremembo v načinu izračunavanja faktorja realizacije:

Do sedaj je bil faktor realizacije izračunan na osnovi finančne realizacije. Omenili smo že, kakšne slabosti je imel na tak način izračunan faktor realizacije. Zato smo sedaj vključili v realizacijo tudi količinsko realizacijo enot finalistov. Doseženo količinsko realizacijo, ki jo zasledujemo v kumulativni, primerjamo z lanskolletno doseženo realizacijo v istem obdobju. Za količinsko realizacijo enot finalistov smo se odločili zato, da bi kar v največji meri stimulirali vse enote, tako finalistne, kakor tudi polfinaliste, da bi dosegli čim večje in hitrejše realizacije finalnih proizvodov.

Na tako izračunani faktor enote pa vpliva še faktor realizacije, ki je skupen za celo podjetje in vpliva enako na faktorje vseh ekonomskih enot.

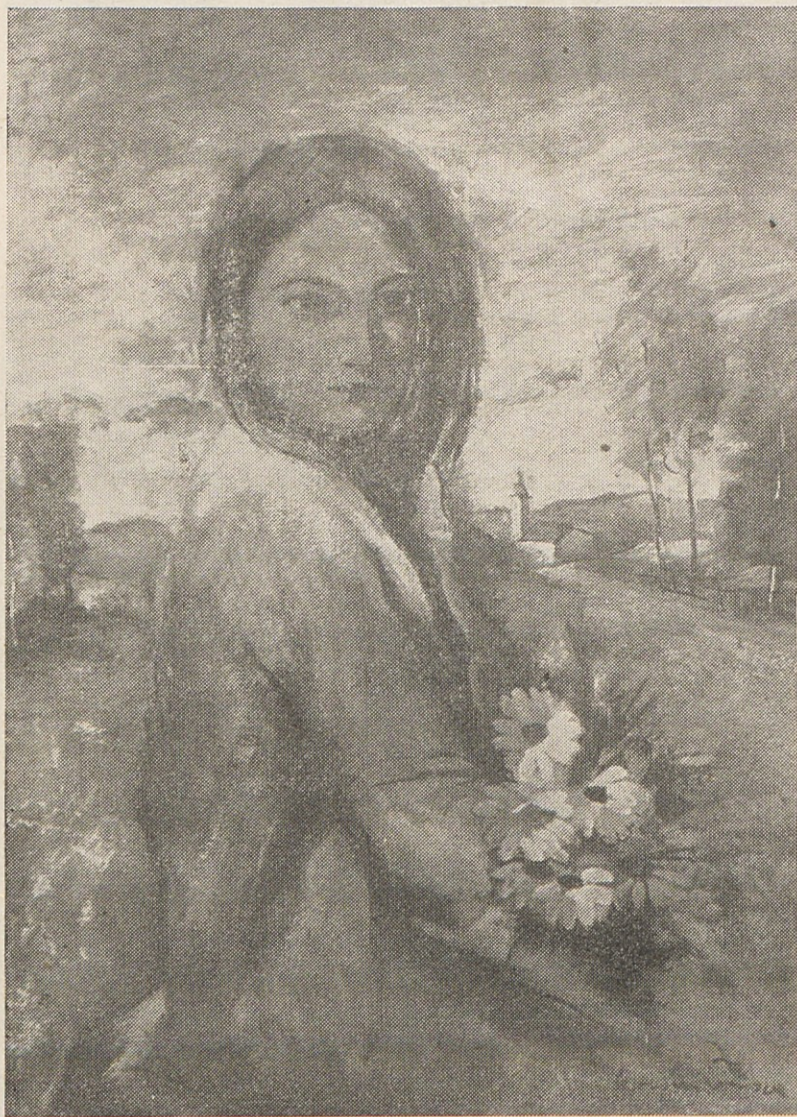
Faktor realizacije se ugotovi takole:

Faktor finančne realizacije je n. pr. 100 %. K temu prištejemo še faktor količinske realizacije, ki znaša n. pr. 90 %. Če seštejemo oba faktorja, dobimo vsoto 190, katero delimo z dva in na ta način dobimo faktor realizacije, ki znaša v našem primeru 95 %. Tako dobljeni faktor realizacije prištejemo k doseženemu faktorju enote, torej $115 + 95 = 210$. To vsoto delimo z dva in dobimo končni faktor enote, ki je v našem primeru 105 %. Torej bi bil končni faktor enote, katerega enota tudi izplača, 105 %.

Pri izpolnjevanju planskih nalog bi faktor realizacije znašal: finančna realizacija 110,14 % količinska realizacija 120,02 % Skupaj faktor realizacije 230,16 : 2 = 115,08 %

Če si hočemo zagotoviti faktor realizacije v višini 115,08 %, moramo napeti vse sile, da bomo izpolnjevali svoje proizvodne naloge.

Peter Kocjančič: Cvetje

NOVI REKTOR UNIVERZE PROF. DR. ALBERT STRUNA
O SODELOVANJU MED UNIVERZO IN INDUSTRIJO

ZA NOVO STROJNIŠKO FAKULTETO

Pred kratkim je izvolila Univerzitetna skupščina za rektorja univerze litostrojskega sodelavca in pobornika za čim tesnejše stike med univerzo in industrijo, dekana Fakultete za strojništvo prof. inž. Alberta STRUNA. Ob tej priložnosti smo prof. Struno zaprosili, da spregovori nekaj besed tudi našim bralcem o tem, kako je doslej, in kako namerava v prihodnje, na najvišjem nivoju krepiti stike med univerzo in gospodarskimi organizacijami.

»Univerzitetna skupščina me je izvolila za tri šolska leta, to je do leta 1967. Od dosedanjega rektorja akademika prof. dr. Maksa Šnuderla bom prevzel funkcijo v začetku oktobra, do tedaj pa sem še dekan fakultete za strojništvo.

Zadnje mesece, ki jih bom preživel na tem službenem mestu, bom še posebej posvetil fakulteti, da bi novemu dekanu, ki ga bomo izvolili septembra, oddal kolikor se da »urejeno« zapuščino.

Dve veliki skrbi me tareta. Vsekakor je največja — nova zgradba fakultete. Z betonskimi temelji smo začeli, delo bo steklo še hitreje, ko bodo arheologi posneli vse emonske ostanke. Ti temelji bodo dovolj zanesljivi in trdni, mnogo bolj v zraku so »finančne« osnove. Industrija bo morala spoznati, da je fakulteta za strojništvo del — in sicer zelo važen integralni del — tovarniškega kompleksa, prav tako kakor je li-

varna ali obdelovalnica ali katerikoli oddelek, ki proizvaja. Ta podarek je potreben zato, ker so gospodarske organizacije pri izdatni moralni pomoči večinoma na materialno skoraj pozabile...

S strani industrije je kratka odklonilna rešitev naše prošnje za materilno pomoč celo brez utemeljitve marsikdaj razumljiva, ni pa rečeno, da bi bila tudi upravičena ali opravičena, saj bi splošna enodušna akcija ob razmeroma majhnem deležu posameznih podjetij, ki strojne inženirje potrebujejo, omogočila hitro uresničenje vseh naših načrtov za učni objekt in laboratorije in potrdila najožjo povezanost industrije s šolo...

Ni izključeno, da bi taka povezanost našo industrijo odlikovala pred vsemi drugimi panogami pri nas in drugod.

Družbeni in gospodarski razvoj terja povezanost vsake fakultete s prakso. To posebno velja za tehniške panoge in semkaj vključujem skrb za nadaljnje sodelovanje šole z industrijo.

Dovolj pomembno in dobro opaženo je ostal »Litostrojski teden« na fakulteti. Bil pa je resda osamljen, toda ne brez uspeha,

Rektor prof. inž. Albert Struna

LETNO KOPALIŠČE SELE DRUGO LETO?

Iz članka, ki je bil objavljen v Ljubljanskem dnevniku izvemo, naj bi se v mesecu juliju predvidoma pričela gradnja letnega kopališča, ki naj bi bilo na prostoru med gorenjsko progo in obrati Litostroja ob Djakovičevi cesti. Finančna sredstva za gradnjo so zagotovljena in tako bo podjetje Slovenija ceste lahko zaključilo gradnjo tega objekta do dogovorjenega roka — 1. maja 1965.

Ta bazen pa naj bi bil le prva faza rekreacijskega centra, kajti pripravljeni so že idejni osnutki za zimsko kopališče, ki naj bi ga po predvidevanjih začeli graditi prihodnje leto.

Številke, ki dajo misliti

Število zaposlenih se je v pr času. Zaradi tega je tudi vsako vem tromesečju tega leta povečalo za 12 % nasproti enakemu

času lani. Zaradi tega je tudi vsako povečanje v mejah teh 12 % normalno.

Število	1963	1964	Več za	Zaposlenih
Boln. in poškodovanih	6933	8523	23 %	
Dela nezmožnih	1511	2231	47 %	
Izgubljenih delovnih dni	13683	18462	35 %	12 %
Izgubljenih delovnih dni za celo leto	49831	73848		

Število za 1964 je približno. Izračunali smo ga na ta način, da smo izgubljene delovne dneve prvega tromesečja pomnožili s 4. tromesečji.

Kot je razvidno iz tabele, je bilo to število v letu 1963 — 6933, v letu 1964 pa 8523, kar je za 1590 ali 23 % več kot v minulem letu. Zanimivo pri tem je, da se je število bolnikov povečalo za 21 %, poškodovanih pa za 2 %.

Število delanezmožnih v letu 1963 je bilo 1511, v 1964. letu pa 2231 oziroma za 720 ali 47 % več kot v preteklem letu.

Število delanezmožnih zaradi bolezni je za 627 ali 41 % več kot v preteklem letu, zaradi poškodb pa za 93 ali 6 % več kot v minulem letu.

Tudi ta podatek je zelo zanimiv in se da iz njega marsikaj povzeti.

Tako je bilo v letu 1963 število izgubljenih delovnih dni za prve 3 mesece 13683, v tem letu pa 18426 ali za 4779 oz. 35 % več. Pri tem je število izgubljenih delovnih dni zaradi bolezni za 3477 ali 25 %, zaradi poškodb pa za 1302 ali za 10 % večje kot v lan-

skem prvem tromesečju. Res pa je tudi, da v aprilu, maju in juniju letošnjega leta število izgubljenih delovnih dni močno pada in upamo, da se v jesenskem času ne bo povečalo.

Kaj nam kaže odstotek teh povečanj?

Medtem ko se je število delavcev povečalo za 12 %, se je število bolnikov in poškodovancev, delanezmožnih in izgubljenih delovnih dni povečalo za precej več: — število bolnikov poškodovancev za 23 % (za 11 %), — število delanezmožnih za 47 %, — število izgubljenih delovnih dni za 35 %.

Resnično je, da smo imeli v prvem tromesečju gripo, in sicer 501 primer nasproti 47 v letu 1963. Torej povečanje števila bolnikov in delanezmožnih gre na račun gripe in 12 % povečanega števila zaposlenih, vtem ko za približno 15 % in ostalih 8 % povečanja nimamo opravičenega pojasnila.

Medtem ko se je število delavcev povečalo za 12 %, se je število bolnikov in poškodovancev, delanezmožnih in izgubljenih delovnih dni povečalo za precej več: — število bolnikov poškodovancev za 23 % (za 11 %), — število delanezmožnih za 47 %, — število izgubljenih delovnih dni za 35 %.

Medicinska sestra med delom

gubljenega delovnega časa.

Pri tem se nam vsilujeta dve vprašanji:

1. Kako to, da se stanje ni izboljšalo?
2. Zakaj raste izguba delovnih dni, ki je že tako velika iz leta v leto?

Na prvo vprašanje je težko odgovoriti, ker je še prezgodaj, saj so 3 meseci pretekli čas za dokončne sklepe.

Ena od domnev za tako stanje je, da se morda prosta sobota ne uporablja za počitek in rekreacijo. Opazili smo n. pr., da je ob ponedeljkih jutraj več izvenobratnih poškodb. Ali se ljudje ukvarjajo s kakšnim drugim delom in

Iz tega sledi:

Več bolezni in poškodb, več izse utrjuje bolj, kot bi se sicer v tovarni.

Zakaj raste izguba delovnih dni na splošno prav tako zaskrbljujejoče? Na splošno velja: V prvem tromesečju se je to stanje poslabšalo nasproti lanskoletnemu:

1. Zaradi epidemije gripe, 2. zaradi poškodb, in sicer ne zaradi večjega števila (več jih je samo za 85 %), ampak zaradi nekaj težjih poškodb.

Čprav ta dva vzroka nekoliko pojasnjujeta povečano izgubo delovnega časa, in sicer za okoli 25 %, je 10 % povečanje še vedno neutemeljeno.

V izvenzdravstvene vzroke, odgovorne za izgubo delovnega časa, lahko vzamemo dva kot osnovna:

— stališče delavca,
— stališče zdravnika do bolniškega staleža.

Če ima delavec interes do bolniškega staleža tudi takrat, ko je zdrav, ga navadno dobi. Zakaj ima delavec takšen interes? Tu so: težki življenjski pogoji, nujnost za postranski zaslužek, nezainteresiranost za delo, ki ga sicer opravlja, želja po lažnejšem življenju. Vse to je lahko vzrok, da se pri najboljšem zdravju išče zatočišče v bolniškem staležu.

Od stališča zdravnika, njegovega kriterija, strokovne višine, izkušnosti, odločnosti, vsestranskega čuta odgovornosti je zelo odvisna tudi višina izgube časa. To

velja še posebej za veliko število nejasnih primerov, kjer se lahko ukrepa tako ali popolnoma drugače: zdravnik se včasih podredi drugim, ne pa zdravstvenim zahtevam.

Da se povrnemo k naši situaciji. Če se bo izguba delovnega časa nadaljevala v tem tempu, bomo imeli do konca leta 74.000 izgubljenih delovnih dni ali povprečno 20 dni na zaposlenega proti 14 dnevom v letu 1963. Ni težko prebrati, kakšna škoda je to, bodisi za zdravje našega delovnega človeka ali kot gospodarska izguba.

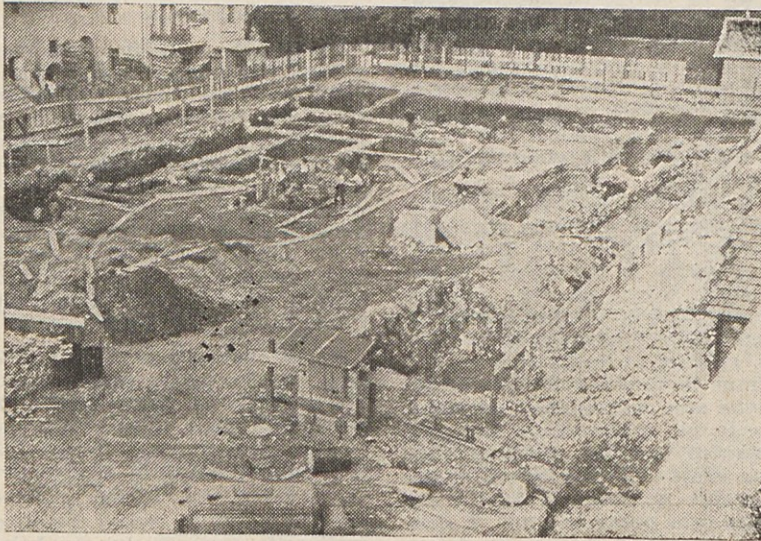
Zaradi tega mislim, da so nujni nekateri ukrepi, ki bi stanje vsaj deloma izboljšali. Našel bi nekatere od njih:

— skupna mesečna analiza poškodb,
— analiza prehrane delavcev, posebno tistih, ki se vozijo iz oddaljenih krajev,
— izboljšanje nekaterih pogojev dela, posebno v metalurških obratih in PK,
— aktiviziranje preventivne službe nasploh in večje investiranje v preventivo,
— stalno zasledovanje in analiza zdravstvenega stanja v Obratni ambulanti,
— sistematska laična kontrola.

Na dlani je, da takšne izgube delovnega časa ne dvigajo niti naše življenjske ravni niti našega zdravstvenega stanja.

In nasprotno: dvigu zdravstvenega stanja in življenjskih pogojev bomo pomagali, če se bomo vsi, ne pa samo nekateri, zavedali, da je samo pridno delo osnova, na kateri se izboljšuje eno in drugo — zdravje in blaginja.

Dr. Ljublinko Mijatović

Potem ko bodo arheologi do kraja izkopali in pregledali temelje nekdanje rimske Emone, bodo pričeli graditi temelje nove fakultete za strojništvo

HE SREDNJA DRAVA

Drava je izrazito alpska reka in je zelo prikladna za energetsko izkoriščanje, ker ima velik pretok vode in znaten padec. Njena letna proizvodnja znaša 9,8% vsega jugoslovanskega hidroenergetskega potenciala.

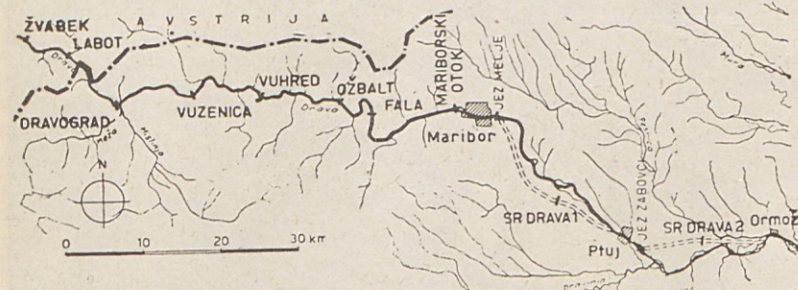
Hidrološka karakteristika Drave omogoča skoraj 2/3 električne energije v poletnih mesecih, takrat kadar imajo naše reke nizke letne vodostaje.

Drava predstavlja tekočo akumulacijo za kasno pomlad in leto. Njen vodni režim dopolnjuje režim iz jadranskega področja, ki ima visok zimski in nizek letni vodostaj.

minuti. Instalirana količina vode znaša 225 kub m. na sek na turbino, nominalni pad 32,61, a moč posamezne turbine znaša 90.000 KM. Obe turbini naj bi izdelal Litostroj.

Osnovni energetski podatki za Srednjo Dravo so:

Bruto pad 33 m
Instalirani pretok 450 m³/s
Instalirana moč 133 MW

Geografski položaj hidroelektrarn na Gornji in Srednji Dravi

Razen tehnične prednosti imajo te hidroelektrarne še to prednost, da je njihova proizvodnja električne energije še kar poceni. Pri gradnji in projektiranju jugoslovanskega toka Drave je reka razdeljena na tri dele: Gornja Drava (od Dravograda do Maribora), Srednja Drava (od Maribora do Ormoža) in Spodnja Drava (od Ormoža do ustja reke Mure). Prva hidroelektrarna, ki so jo

Energija povpr. od 1895 do 1961 681 GWh

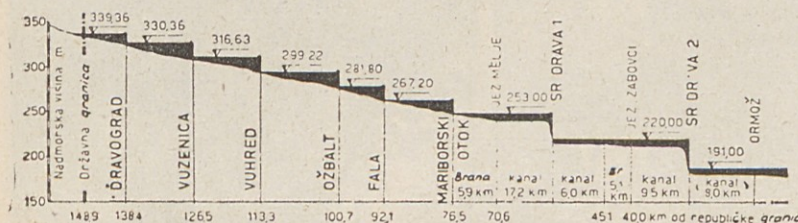
Od tega letne energije 429 GWh
Gospodarski podatki:

Investirani stroški v milijonih din 17,336

Investicije za 1 instaliran kW v din 137.500

Investicije na 1 letni kW v din 25,50

Cena 1 kWh na pragu elektrarne 1,47 din.

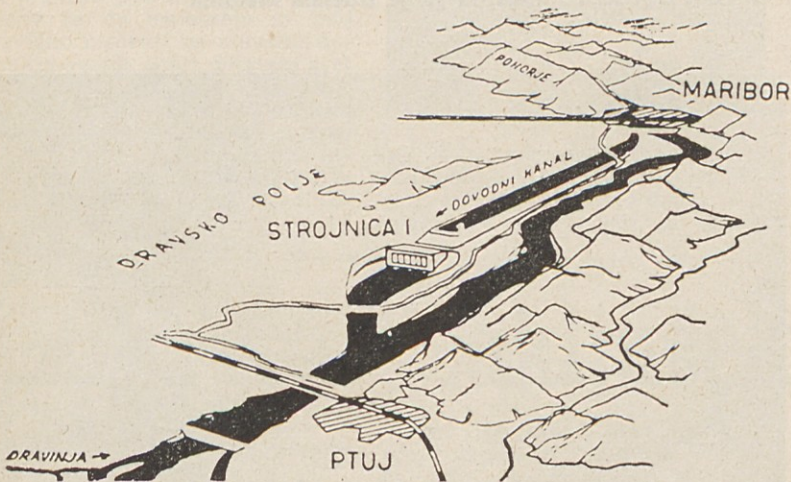
Profil HE na Gornji in Srednji Dravi

zgradili, je bila HE Fala, nato so sledile Mariborski otok, Dravograd, Vuzenica, Vuhred in Ožbalt.

Danes samo na delu Gornje Drave proizvaja električno ener-

HC DRAVA IŠČE JAMSTVO

Na HE Srednja Drava I v Sloveniji vasi poteka gradbena dela po predvidenih načrtih. S povečanimi naporji skušajo nadome-

Situacija HE Srednja Drava I

gijo 6 hidroelektrarn. Zaradi potrebe električne energije v poletnih mesecih so sklenili zgraditi hidroelektrarno Srednja Drava, ki bo s hidroelektrarno Srednja Drava II, ki jo bodo gradili malo pozneje, imela skupno instalirano moč 266 MW. A poletne energije okoli 1.300 milijonov kilovatnih ur.

Hidroelektrarna Srednja Drava I ima zapornico v Melju, odvodni kanal je dolg 17,2 km s kapaciteto 500 kub. metrov na sek., njena strojnica pa je ob poti Maribor—Ptuj, odvodni kanal pa je dolg 6 km in se pred Ptujem izliva v Dravo. Nizko strojnico so izbrali zaradi tega, ker takšna dispozicija omogoča enostaven dovoz opreme po žerjav in lažjo montažo strojev.

Predvidevajo, da bodo vgradili dve enaki Kaplanovi turbini z vertikalno osjo in sedmokraknim tekačem s 125 obrati v

stiti dvomesečni zastoj, ki je nastal zaradi zakasnitve izdelave glavnega projekta. Povsem nepričakovano pa se je pojavil nov problem t. j. financiranje gradnje. Naša republika bi morala prekrbeti 20 odstotkov celotne investicijske vsote in za podražitev, ki znaša 19 odstotkov. Zvezna investicijska banka je že odobrila 80 odstotno udeležbo, vendar le pod pogojem, da bo investitor pri Republiški gospodarski banki podpisal pogodbo za kredit.

Pojavilo pa se je vprašanje, kdo bo dal jamstvo. Okrajna skupščina je sprejem garancije za sprejem sredstev zavrnila, v skrajnem primeru pa bo zaradi visokega zneska moral dati jamstvo Izvršni svet SRS.

Pogoji kredita so izredno težavi: vrnitev v petih letih s 7 odstotnimi obrestmi.

(Po »Ljubljanskem dnevniku«)

Litostrojčani za mesec dni

Delavcem in uslužbencem, ki vsako jutro hite na delo v Litostroj, se je te dni priključilo petinpetdeset študentov, dijakov in učencev ljubljanskih šol. Bodoči strojniki, metalurgi, ekonomisti, kemiki in elektrotehniki ter drugi bodo s praktičnim delom v proizvodnji obogatili svoje znanje, ki si ga nabirajo v šoli.

Mladi ljudje so se večinoma prvič srečali s tovarno in s stroji v njej in sedli za pisalne mize in velike risalne deske. Na predavanjih, ki so bila pripravljena posebej zanje, so jim naši sodelavci prikazali organizacijo podjetja, jih podrobneje seznanili z delom delavskih svetov ter jih popeljali na ogled vseh proizvodnih enot.

Litostrojski izobraževalni center jim je v sodelovanju s šolami in proizvodnimi enotami sestavil točne programe počitniške prakse. Iz vrst najizkušenejših in najboljših delavcev so bili izbrani inštruktorji, ki skrbijo za to, da se praktikanti v kratkem času res največ naučijo, da se spoznajo z disciplino na delovnem mestu, pazijo na kvaliteto izdelka, ki ga izdelujejo in jim pomagajo pri vodenju dnevnika praktičnega pouka.

Med praktikanti je največ dijakov-strojnikov iz Tehnične srednje šole. Kar petnajst jih je. Ti se bodo poleg metalurgov, ki jih je šest in osmih dijakov Ekonomske srednje šole v Litostroju tudi največ naučili. Za kratek čas je oblekla belo haljo tudi dijakinja šole za zdravstvene delavce, ki je na praksi v naši ambulanci.

In kdo so simpatična dekleta, ki jih kot kurirke srečujemo vsak dan, ko s knjigami in paketi pod pazduho hitijo sem in tja po tovarni? To so učenke, ki so letos končale osemletko. Osem jih je. Poleg njih pa imamo na praksi še štiri bodoče elektrotehnike, enega študenta Elektrofakultete, štiri dijake gimnazij in dva kemika.

V Litostroju bo do konca počitnic prakticiralo 165 mladincev in mladink. Za nje smo namenili dva milijona sto tisoč dinarjev. Denar bo šel večinoma za njihove nagrade, deloma pa tudi za nagrade inštruktorjev. Novost v letošnjem nagrajevanju je ta, da se poleg praktikanta ocenjuje tudi inštruktorjeva zainteresiranost zanj. Mojster, ki ima na skrbi več kot štiri praktikante, lahko doseže nagrado petnajst tisoč dinarjev, poleg svoje redne plače. Nagrade praktikantov pa se gibljejo med osem in dvajset tisoč dinarjev, odvisno od stopnje šole, točnega prihajanja na delo, discipline in reda na delovnem mestu in od kvalitete izvršenega izdelka. Za marljivost pa lahko dobijo tudi do pet tisoč dinarjev izredne nagrade.

Letos bo Litostroj sprejel na predstudijsko prakso 37 dijakov ljubljanskih gimnazij. Fakulteta za strojništvo bo v bližnji prihodnosti vpisovala samo tiste štu-

KOOPERACIJA IN PENALI

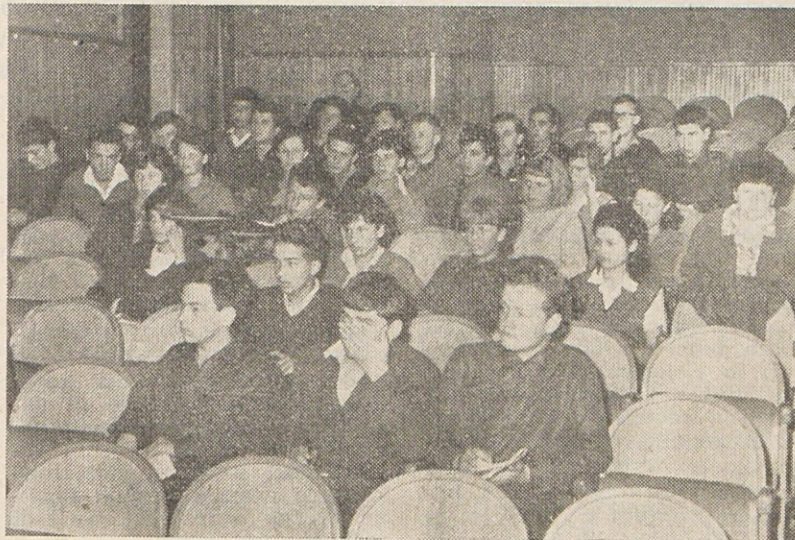
Jugoslovanske komercialne novine iz Novega Sada so dne 15. junija 1964 objavile članek z naslovom Kooperacije in penali, iz katerega je razvidno, da je ladjedelnica 3. Maj ob začetku tega leta imela okrog 140 pogodb z domačimi proizvajalci, pri katerih so imele dobave zamudo od dveh do devet mesecev. Med proizvajalci, ki se ne drže teh rokov, so. Zelezarna Jesenice in Zenica, Jugoturbina, Litostroj, Djuro Djaković, Rade Končar, Jugostroj, Energoinvest in druge.

Ladjedelništvo je primorano, da plačuje penale; tako na primer je morala ladjedelnica Split plačati 7.000 dolarjev penalog dnevno. Lahko pripomnimo tudi to, da je samo v preteklem letu ladjedelnica 3. Maj plačala preko milijon dinarjev za penale.

Take pojave lahko zasledimo tudi v ostalih industrijskih panogah. Namesto da bi kooperacija vplivala na povečanje proizvodnje, v nekih primerih zavira razvoj proizvodnje.

dente, ki bodo predhodno opravili prakso v nečem podjetju. Praktikante bo plačevala šola sama. V vsakem primeru je to vse pohvalno vredna pobuda, saj so druge države tak način vpisovanja vpe- ljale že pred časom.

L. Lucu

Praktikanti med predavanjem

S seje novega in prejšnjega DS

May 1964

2s 6d

THE TIMES

REVIEW OF

INDUSTRY
& TECHNOLOGY

BUSINESS OVERSEAS 105

Yugoslav Iron Gate project is to begin shortly.

YUGOSLAVIA'S electrical industries have undergone rapid development in recent years. This has enabled the Igra Corporation of Zagreb to supply generating equipment, and Ltostros of Liubliana to provide turbines for several hydroelectric power projects in India, Pakistan, Syria, Togo and Guinea. Yugoslavia has also agreed to assist India in improving the Visakhapanam Shipyard, and to supply more ships.

Izrez iz revije The Times Industry technology, ke je nadvse pohvalno pisala o našem podjetju

Z OBISKA V LETALSKEM INSTITUTU

10.000 konj preizkuša sposobnost naših letal

V ŽARKOVEM PRI BEOGRADU OBRATUJE ORJAŠKI ZRAČNI TUNEL, IZDELAN V CELOTI DOMA — V NJEM PREIZKUŠAJO RAZEN LETAL LAHKO TUDI TRDNOST MOSTOV, TOVARNISKIH DIMNIKOVI, SILOSOV, ZGRADB IN POD. IDEJNI PROJEKT JE IZDELAL ZNANI LETALSKI STROKOVNJAK DR. INŽ. VSEVOLOD SISOJEV S SKUPINO INŽENIRJEV — TUNEL JE IZDELALA PREDVSEM METALNA, VENTILATOR IN POGON PA LITOSTROJ IN RADE KONČAR POD VODSTVOM LETALSKEGA INSTITUTA V ŽARKOVEM — PRI DELU SO TAKO PROJEKTANTI KOT IZVAJALCI NALETALI NA PRECEJSNJE TEŽAVE — TUNEL JE DOLG 180 METROV. ZRAČNI TOK DOSEŽE V NJEM 700 KILOMETROV NA URO, VENTILATOR PA POGANJAJO TRIJE ELEKTROMOTORJI Z 10.000 KONJSKIMI MOČMI — VELIKA UPORABNA VREDNOST TUDI ZA GOSPODARSTVO.

Pred nekaj leti so pričeli tri velika jugoslovanska podjetja Metalna, Litostroj in Rade Končar vse pogostejše obiskovati pripadniki JLA z visokimi oficirskimi čini. Njihovi razgovori so se sukali okrog enega samega problema: bi bila naša podjetja sposobna sama izdelati kovinski zračni tunel z velikim ventilatorjem in električnimi napravami? Ta tunel naj bi se uvrstil med največje sorodne svetovne objekte. Za gradnjo manjšega domačega tunela za preizkušanje letal so se odločili strokovnjaki v Letalskem inštitutu v Žarkovem že leta 1952, potem ko so ugotovili, da je nevzdržno dejstvo, da moramo doma konstruirane prototipe letal, ki imajo pogosto drzne in povsem nove projektantske rešitve, pošiljati na preizkušanje v tujino.

Najbrže ni treba posebej poudarjati, da tuji strokovnjaki niso samo bežno ogledovali naših letal, ampak so jim »pretipali« vsako rebro in se zanimali za vsako tehnično podrobnost. Razen tega

tunela in pogonskega dela idejno obdelali v projektantskih birojih Centroprojekta, Mašinoprojekta in Zavoda za elektrostrojništvo, so dobili naročila za realizacijo Metalna, Litostroj in Rade Končar, ki so izdelali tudi podrobne konstrukcijske načrte.

Naši projektanti niso imeli pri svojem delu skoraj nobenih vzgledov. Ti zračni trobasti tuneli so večinoma gospodarske ali vojne tajne in nihče ne objavlja pomembnejših konstrukcijskih rešitev. Tako so morali naši strokovnjaki vnesti v projekt številne pristne zamisli in jih tudi praktično preizkusiti.

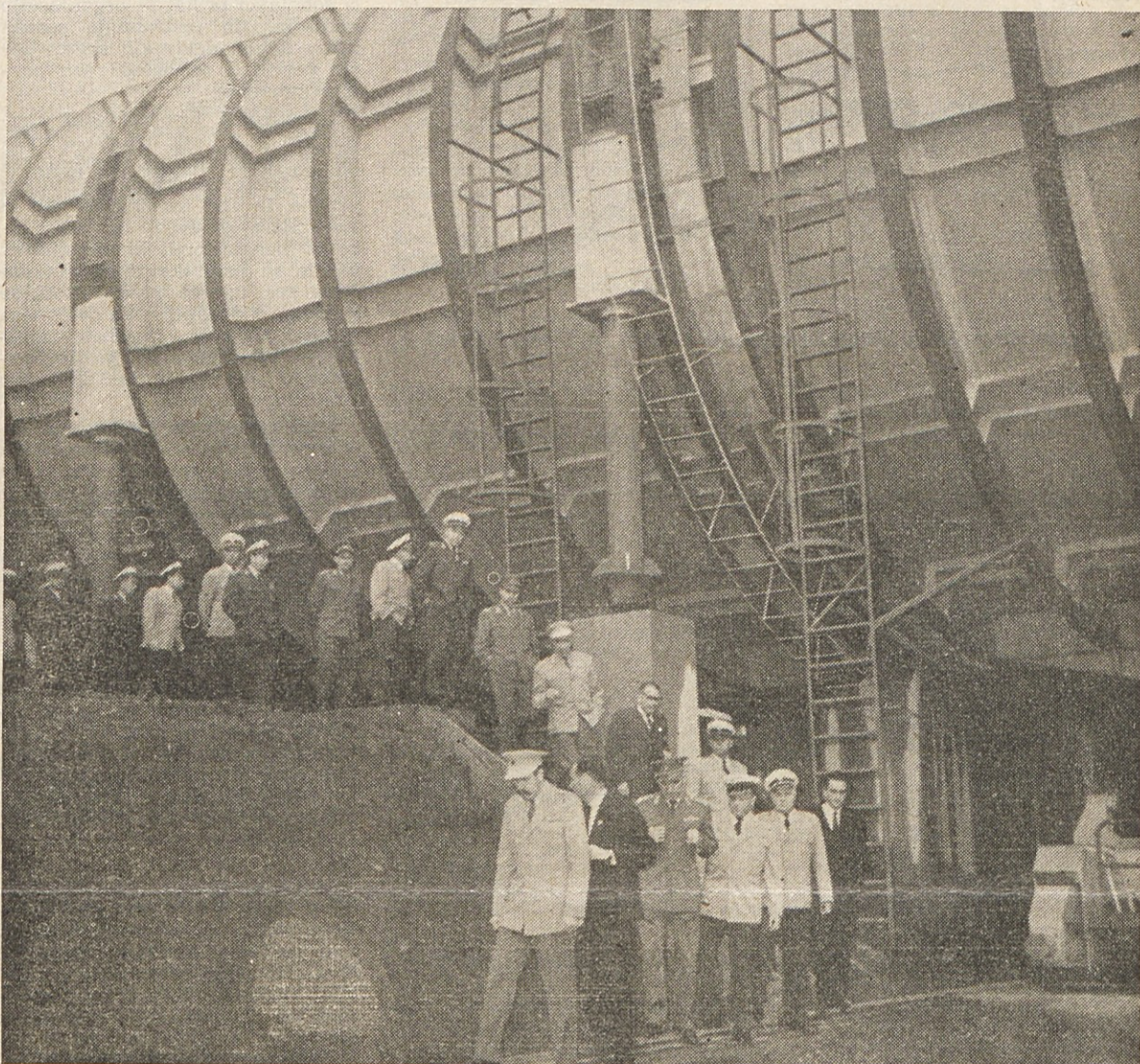
Tako zahtevne naloge niso uredili brez zaprek. Tako so morali n. pr. v Litostroju zaradi precejšnjih dimenzij ventilatorja, ki meri 8,5 m, izdelati posebno orodje. Poudarimo naj, da je v Litostroju izdelan ventilator tako po premeru kot po moči največji v naši državi.

Metalna pa je imela precejšnje težave pri krivljenju sorazmerno tanke pločevine. Tunel je dolg

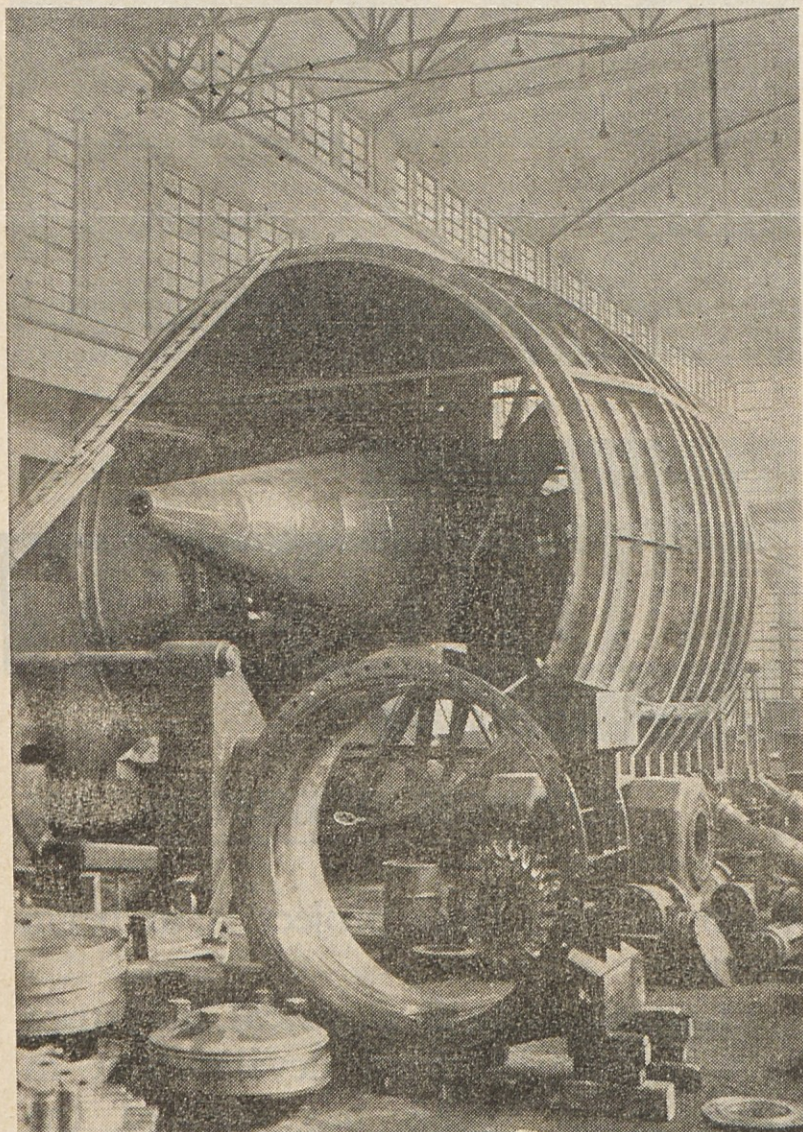
Naprava, ki proizvaja tako silni orkan, pa ne služi le preizkušanju letal. Enako koristno jo bodo lahko izkoristili v gospodarstvu za preizkušanje drugih »civilnih« objektov. Novi tunel, ki sem ga te dni obiskal, je trenutno še vedno v preizkusni dobi. Niso ga še maksimalno izkoristili. Videti pa je, da odlično prestaja čedalje večje obremenitve. Doselej niso zabeležili na njem nobe-

nih pomembnejših pomanjkljivosti.

Ko bo stekel s polno zmogljivostjo, bodo letali po našem nebu boljši avioni kot doslej, po naših cestah bodo brželi trdnější avtomobili, zgradbe, mostovi in tovarniški dimniki se ne bodo rušili ob manjših naravnih katastrofah. Milijoni, ki so vgrajeni v ta žarkovski objekt, se nam bodo hitro obrestovali.

Del zračnega tunela, ki ga je izdelala Metalna

Delavniška montaža velikega žarkovskega ventilatorja

je bilo to silno drago. Tako so nam n. pr. v Švedski nekoč računali za preizkušanje naših modelov letal v nekem majhnem tunelu kar 100.000 dolarjev.

Odločitev za izdelavo idejnega projekta novega gigantskega zračnega tunela so v Letalskem inštitutu v Žarkovem pri Beogradu sprejeli že 1954. leta. Pod vodstvom letalskega strokovnjaka dr. inž. Vsevoloda Sisojeva s skupino znanih inženirjev je postajal idejni načrt po mesecih trdega dela čedalje zrejši. Potem ko so posamezne elemente bodočega

180 metrov in je pravokotne oblike. V njem je vgrajeno približno 1000 ton jeklene pločevine. Zračno strujanje doseže v njem približno 700 km na uro, torej toliko kot leti hitrejša potniško ali vojno letalo. Presek tunela pri ventilatorju znaša približno 50 kvadratnih metrov, na tistem delu kjer je pritrjen preizkusni objekt, pa se zoži tunel na 12 m².

Litostroj je izdelal ogromen ventilator s pogonskim reduktorjem. Ta meri 8,5 m v premeru in ima 12 krakov. Dati mora hitrost 150 do 200 metrov na se-

kundo, kar terja tudi izredno močno zobniško gonilo. Le-to je največje in najzahtevnejše, ki je bilo izdelano v Litostroju. Os ventilatorja je dolga ca. 20 m, debela pa 1 m. Propeler je izdelan na zavarjeni glavi, kraki pa so votli in izdelani iz nerjavečega tanklega jekla. Centrifugalna sila na vsakem kraku znaša 40 ton, s čimer so litostrojski strokovnjaki rešili novo zelo zahtevno nalogo.

Rade Končar je izdelal motorje, ki imajo maksimalno moč 12 tisoč konjskih moči.

Razen tega pa so pri gradnji sodelovala še druga podjetja. Na primer Termoelektro, Centroprojekt, Partizanski put, Rad in druge. Visoko šolo v gradbeni tehniki so opravila tudi gradbena podjetja, ki jim je uspelo izdelati take temelje, da se vibracije, ki nastajajo v tunelu, ne prenašajo na druge objekte, kjer so vgrajene druge naprave.

Letalski inštitut, ki ni imel dovolj deviz za nakup elektromotorja v tujini, se je znašel tako, da je v Železarni Zenica našel neke stare motorje, ki jih je podjetje Rade Končar predelalo tako, da so ustrezali želenim potrebam.

Objekt je projektiran tako, da ga je mogoče razvijati še naprej. Vanj bo mogoče vgrajevati nove elemente, ki bodo poskrbeli, da tunel ne bo zastarel.

In kako deluje gigantski zračni tunel? V ožji del tunela pritrdijo na posebna stojala model, ki ga žele preizkusiti. Ko vključijo ogromne ventilatorje, začne v tunelu naraščati veter, veter v vihar in ta v orkan, ki se upre ob poskusni objekt. Številni manometri in drugi merilni aparati beležijo vse spremembe na najkritičnejših mestih preizkusnega objekta.

Pred pričetkom obratovanja

DELAVSKI SVET NI LE MRTVA FIGURA

TAKO KOT PRI VSAKI IZVOLITVI NOVEGA DELAVSKEGA SVETA SMO TUDI LETOS PROSILI NEKATERE NOVO IZVOLJENE ČLANE TEGA SAMOUPRAVNEGA ORGANA, DA POVEDO NASIM BRALCEM NEKAJ O TEM, KAKŠNO BI MORALO BITI PO NJIHOVEM MNENJU DELO NOVEGA DELAVSKEGA SVETA IN KAKŠNE POMANJKLJIVOSTI PREJŠNJEGA DS BI BIL TREBA ODPRAVITI. SKORAJ VSI SO SE VABILU NA RAZGOVOR LJUBEZNIVO ODZVALI. ŽELIMO, DA BI BILI STIKI MED ČLANI SAMOUPRAVLJANJA IN MED UREDNISTVOM VSAJ TAKO ČVRSTI, KOT SO BILI V PRETEKLEM OBDOBJU!

KAREL PLATOVŠEK, mojster DT — član CDS: Da bodo delo in diskusije novoizvoljenega centralnega delavskega sveta živahnejše, kot je bilo delo njegovega predhodnika, je bilo opaziti že na prvem zasedanju. Vsak član delavskega sveta se mora zavedati svojega poslanstva; prvi pogoj je ta, da se bo redno udeleževal zasedanj, da bo pogumno in zainteresirano posegel v razprave in se predhodno pred vsakim zasedanjem posvetoval s sodelavci. Veseli me, da je bilo letos izvoljenih precej mlajših sodelavcev. Veliko problemov bo treba reševati in v vsakem najti tudi najboljšo rešitev. Po moji sodbi bi

svet stoji pred odgovornimi nalogami. Posamezne komisije se bodo morale bolj pogosto sestajati in biti bolj delavne kot doslej.

MATEJ GALEMANOVIČ, član CDS: Da bi probleme, ki jih rešuje CDS, rešili res najbolje, bi moral vsak novoizvoljeni član postati tudi gospodarstvenik. Ker

pa je to nemogoče, morajo biti materiali za diskusijo res dobro pripravljeni. Vzemimo diskusijo o plačah. V njej sodelujejo vsi —

torej smo v tem strokovni. Ko pa so na vrsti investicije, ni v razpravi več tiste živahnosti.

Posameznik ne sme iskati samo svojih problemov. Na seje ne sme priti brez lastnega stališča in si tega formulirati šele pozneje. Brez diskusije ni aktivnosti. Drži sicer, da je o vsakem predlogu, ki pride na razpravo, že razpravljalo kak organ, da je v njem že neka zrelost, vseeno je potrebno tudi mnenje slehernega člana delavskega sveta. Vsak član DS mora videti tudi tovarno in ne samo sebe.

CDS naj v bodoče išče več opore v obratnih delavskih svetih kot doslej.

ESTERA LAMPIČ, splošni sektor, članica ODS: Novi delavski svet mora bolj kot stari prisluh-

niti potrebam ljudi in njihovim kritikam. Vsak član naj bo že predhodno seznanjen s problemi, ki se bodo obravnavali na zasedanjih. O njih naj se posvetuje s sodelavci in ko bo posegel v razpravo, naj upošteva tudi njihovo mnenje. Goli dnevni red in vabilo na zasedanje je za to preskopo gradivo. Tudi delo posameznih komisij ne sme spati. Prav od aktivnosti posameznih komisij je odvisno delo celotnega DS. Sama se bom kot predsednica komisije za razdeljevanje štipendij zavzemala za najbolj pravično razdeljevanje. Prav tu v začetku se je treba lotiti problema kadrov.

Sami vemo, kakšne težave imamo z njimi.

ANTON JERETINA, referent MB, član CDS: Vsak novoizvoljeni član DS se mora zavedati, da mora zaupanje volivcev opravičiti na vsakem koraku. Doslej je bila odgovornost članov delavskega samoupravljanja napram volivcem premajhna. Nekateri člani pa je sploh niso čutili. Ali so vredni zaupanja kolektiva tisti člani DS, kateri se neredno udeležujejo sej, če pa že pridejo, polovico seje prespijo? Pri glasovanju pa kimajo v tisto smer, kjer čutijo, da ne bo zamere. Če se bo ta praksa nadaljevala tudi v bodoče, ne smemo pričakovati uspehov. Smo na prelomnici samoupravljanja v podjetju in res trdo bo treba prijeti za delo. V prvi vrsti morajo sklepe delavskega sveta spoštovati in se ravnati po njih prav člani delavskega sveta. Če bomo sami dosledni, potem to lahko zahtevamo tudi od drugih. Delavski svet ne sme biti samo fi-

gura v podjetju. Boriti se mora za sprejemanje koristnih sklepov in nadzirati njihovo izvajanje.

BARAKE V TOMAČEVEM

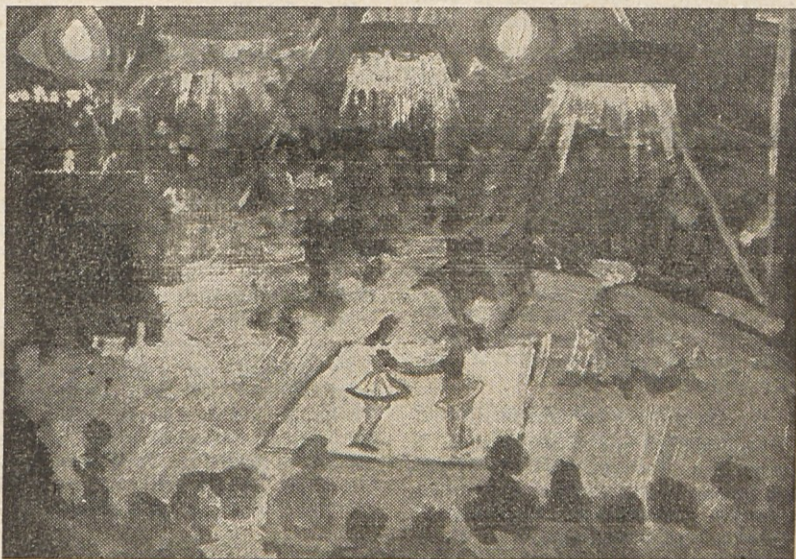
V članku s tem naslovom, ki je izšel v Ljubljanskem dnevniku, je govora o črni gradnji zasilnih barak, ki so zrasle v Tomačevem. Tu živi nekaj družin delavcev raznih ljubljanskih podjetij. Po besedah načelnika oddelka za splošne in notranje zadeve in družbene službe občine Bežigrad Borisa Ziberta si občinska skupščina že dalj časa prizadeva, da bi čimprej rešili te probleme. Vplivala je na podjetja, pri katerih so ti delavci zaposleni, da bi jim priskrbeli stanovanja, toda uspeha je le pri Litostroju in Tonosi.

Vsa ostala podjetja niso pokazala razumevanja za reševanje tega problema.

DIESEL MOTORJI ZA REČNE LADJE

V članku Ekonomske politike z dne 6. 6. 1964 je omenjeno, da predstavniki rečnega prometa ugotavljajo, da motorji, ki jih izdelujejo Litostroj, Djuro Djaković in Jugoturbina, popolnoma ustrezajo potrebam rečnega ladjedelništva.

Da bi povečali zanimanje za domače motorje, ki se trenutno še niso uveljavili na tržišču, bi bilo nujno, da se razširi sodelovanje vseh zainteresiranih faktorjev. Predvidevajo, da bo Litostroj preizkusil motorje MGBF in bi bilo neobhodno potrebno, da bi bili pri teh poizkusih prisotni predstavniki ladjedelništva.

Stane Ropotar: Cirkus

bilo najprej uskladiti delo posameznih ekonomskih enot. Večne težave z roki in dokumentacijo bi s tem odpadle.

JANEŽ PUGELJ, kontrolor — član CDS: Letos sem prvič v delavskem svetu. Z delom starega nisem bil povsem zadovoljen. Predloge so premalo obdelali in jih prehitro potrdili. Veliko problemov se da uspešneje in bolj pravično reševati na obratnih delavskih svetih. Stari delavski svet je vse premalo reševal stanovanjske probleme delavcev in njihove delovne pogoje. Ljudi ne smemo odpraviti samo s tem, da jim rečemo — ni denarja. Nekje ga je treba izvirati. In vprašanje fluktuacije delovne sile? Delavski

V teh dneh zopet opravljamo letni obračun dela v poklicni (industrijski) šoli našega izobraževalnega centra. Kot vedno, ugotavljamo učitelji in učenci, da je šolsko leto minilo zelo hitro. In res: letošnje je bilo že sedemnajsto od ustanovitve šole.

UČNI USPEHI

Ob koncu šolskega leta je bilo v vseh letnikih 290 učencev, in sicer:

136 strojnih ključavničarjev
24 konstrukcijskih ključavničarjev,

68 strugarjev
29 livarjev
12 modelnih mizarjev
21 obratnih električarjev.

Če primerjamo število učencev s podatki ob začetku šolskega leta — potem ugotovimo, da je med šolskim letom zapustilo šolo več učencev I. letnika. To je posledica že znanih kriterijev ob sprejemu, ko se niso mogli vpisati v šolo zaradi premajhne kapacitete v internatu mnogi dobri učenci. Tako smo morali sprejeti večje število učencev iz Ljubljane in bližnje okolice s slabšimi vpisnimi pogoji, ker so imeli stanovanja. Pokazalo pa se je, da je bila nekaterim izmed teh učencev spričo razvitega šolstva v Ljubljani naša šola zadnja postaja, če se niso mogli vpisati drugje. Ti

Zaključek leta v poklicni šoli

učenci niso prišli k nam iz notranjega nagiba in veselja do poklica, zato niso imeli pravega odnosa do učenja in so negativno vplivali tudi na ostale učence. Pedagoški kolektiv se je trudil skupno s starši, da je tem učencem vzbudil veselje do poklica in jih vključil v redno šolsko delo. Toda pri vseh nismo uspeli. Da je bilo v tem pogledu res

veliko storjenega, dokazuje dejstvo, da so se vsi starši tistih učencev, ki smo jih morali odločiti, zahvalili pedagoškemu zboru za prizadevanja.

Zaradi take situacije smo morali v letošnjem letu še posebej okrepiti svoje delo. Povezali smo se še z vsemi drugimi vzgojnimi činitelji, predvsem s starši in skupnostjo učencev.

	1. konf.		2. konf.		3. konf.		4. konf.	
	Povpr. uspeh	% pozitivnih	Povpr. uspeh	% pozitivnih	Povpr. uspeh	% pozitivnih	Povpr. uspeh	% pozitivnih
I. letnik	2,81	53,7	2,98	65,7	2,99	60,7	3,25	81,2
II. letnik	3,02	56,6	3,17	79,6	3,14	65,7	3,21	80,2
III. letnik	3,28	64,4	3,36	76,1			3,43	90,7
Na šoli	3,04	58,2	3,17	73,8	3,06	63,2	3,29	84,0

Podatki o učnem uspehu kažejo, da se spremenjena, slabša situacija v začetku šolskega leta ni negativno odrazila v končnih učnih uspehih ob 4. redovalni konferenci. Prav gotovo pa bi se, če

ne bi pravočasno in pravilno usmerjali svoja prizadevanja. Še več: učni uspehi se ob istih kriterijih prav nič ne razlikujejo od lanskih.

IZKUŠNJE ZA NASLEDNJE ŠOLSKO LETO

Ker se učenci že z vpisom v poklicno šolo odločijo, da bodo delali v Litostroju, želimo, da bi to bili mladinci, ki bi se z veseljem odločili za poklic in naše podjetje. Zato smo, upoštevajoč izkušnje v tem šolskem letu, že meseca aprila izvedli prvi vpis za naslednje šolsko leto. Na podlagi tega orientacijskega vpisa smo sedaj že sprejeli nekaj manj kot polovico učencev, ki so se s svojimi starši zavestno, še pred končno osnovno šolo odločili za Litostroj. Ker se je tudi v rednem junijskem roku prijavilo že veliko kandidatov, menimo, da se ne bo ponovila lanska situacija. Seveda bi bilo najbolje, če bi povečali kapacitete internata.

NOVI ČLANI LITOSTROJSKEGA KOLEKTIVA

K zaključnim izpitom je bilo pripuščenih 77 učencev; izpite je opravilo 67 ali 87,1% učencev. Tako se je s 1. junijem vključilo v podjetje 29 strojnih ključavničarjev, 6 konstrukcijskih ključavničarjev, 17 strugarjev, 4 li-

varji, 3 modelni mizarji in 8 obratnih električarjev.

Ker se je večina absolventov tretje leto šolanja praktično usposabljal v podjetju, jim vključitev v proizvodnjo ne bo povzročala težav.

SKRB ZA NADALJNJE POGLABLJANJE PEDAGOŠKEGA DELA

Poklicna šola je tudi letos delovala kot eksperimentalna šola zavoda za strokovno izobraževanje SRS. Učitelji praktičnega pouka so sodelovali pri sestavljanju in izvajanju drugega dela načrta praktičnega pouka za šole kovinske smeri (B program), v pripravi pa je zaključni, tretji del tega načrta. Učitelji teoretičnega pouka pa so sodelovali pri sestavi novih učnih načrtov za strokovne in splošnoizobraževalne predmete.

Iskanje najboljših poti in izkušenj pri sestavi teh načrtov, poglobljanje v metode poučevanja in vzgoje — z vsem tem si je kolektiv poleg rednega dela prizadeval za nadaljnji napredek, kar se je nujno pozitivno odrazilo na celotnem področju dela na naši šoli. S tem pa tudi naša šola prispeva svoj delež k uresničenju šolske reforme na področju strokovnega šolstva.

Hrabroslav Premelč

Naši najboljši likovniki II

V prejšnji številki smo spregovorili o štirih naših likovnikih, toda med nami je še nekaj umetnikov, ki zaslužijo, da jih spoznajo člani našega delovnega kolektiva.

PETER KOCJANČIČ — NAŠA »ZLATA VEJICA«

Ni ga dosti videti v tovarni, tudi slišati ga ni, toda o njem je pa veliko slišati, zlasti izven tovarne, po deželi in izven nje. Svoja službena leta je že odslužil, sedaj pa je že deveto leto pri

nas v retušerskem oddelku. Delikatno delo, ki zahteva veliko veliko znanja, posluh za tehnične posebnosti in angelsko potrpljenje. Grafiki in retušer, umetnik in mojster fotografske obrti v eni osebi. V mladih letih je dokončal tri leta grafične šole in eno leto slikarske akademije. Je eden prvih Slovencev, ki je znal pogledati skozi fotografske leče z očmi umetnika.

Vas zanima fotografija?

Kaj ne, saj je to eden najbolj zanimivih poklicev.

Včasih ste slikali tudi v olju?

Že res, pa sem opustil. Od tega se ne da živeti.

Fotografski aparat je stroj, fotografija izdelek? Kje je tu umetniška nota?

Izdelek je os, ki pride iz stružnice. V fotografijo pa moraš dahniti osebni element, izbrati motiv, oplemeniti ga.

Kateri motivi so vam najljubši?

Najbolj so mi ležali otroci. V tem sem dosegel velike uspehe. Iz Pariza bom dobil »zlato vejico«, najvišje priznanje Mednarodne fotografske organizacije.

Kakšna priznanja ste poleg tega še doživeli?

86 mednarodnih in domačih odlikovanj, Kidričev nagrado. Leta 1938 sem bil osmi med 300 najboljšimi fotografi na svetu.

Ali Slovenci res tako veliko pomenimo v fotografiji?

Včasih smo bili Slovenci ne samo v jugoslovanskem, temveč celo svetovnem vrhu. Danes smo padli globoko pod povprečje. Vse »knipsa«, vsi delajo za denar, za prodajo, ni več tiste prave ljubezni za fotografijo.

Literatura je pred sto leti preživljala svoje romantično obdobje, film je tudi že danes iz romantike. Kaj pa fotografija?

Tudi tu ni več romantike. Prevladala je reportažna fotografija, realističen prijem, brez detajlov. V umetniški fotografiji se barvna tehnika ne more kosati s črno-belo.

Kdo so danes najboljši fotografi?

Leta 1938 smo bili Slovenci na drugem mestu. Danes so menda Japonci najboljši.

Dandanes je ogromno fotografov. Na izletu ne moreš več srečati človeka brez transistorja in brez fotografskega aparata. Ali bo tudi tu zrastle kvaliteta iz kvantitete?

Ne verjamem. Ljudje slikajo samo sebe in člane družine. To je samo »knipsanje«.

Kakšna je najboljša kamera? Zrcalna, recimo Jashica ali Rolley.

Kakšna produkcija je najboljša: nemška, ameriška, ruska?

Najboljše in najcenejše kamere delajo danes Japonci.

Kakšen nasvet bi dali nam »nedeljskim« fotografom?

Težko reči. Išcite lepoto, vnašajte osebno noto, ne slikajte samo družinskih članov.

Kje bi se fotografsko vzgajali in izsolali?

V fotoklubih. Žal je teh po številu preveč, premalo pa mentorjev in izkušenih strokovnjakov. Pogrešam načrtno vzgojo.

Fotografiranje je drag hobby?

Bolj lep kot drag. Za liter vina daš 400 dinarjev in te drug dan glava boli. Uspela fotografija pa ti bo za vse življenje drag spomin in ti bo vsako pot napolnila srce s prijetno toplino. V ostalem pa se lepota ne da meriti z denarjem.

STANE ROPOTAR

To je šef oddelka PPB za tehnično komercialno propagando. Okroglega obraza, ravnih nazorov, mlad po potezah na obrazu, star po izkušnjah, po videzu »župnik iz cvetočega vinograda«, sicer pa prevejana riba v svetu komercialne propagande, velesojemska vidra, virtuoz na komercialni harfi. Razstave, velesojmi, perspekti so njegova skrb (v obeh pomenih besede). 17 let je v Litostroju, »ure« nima, ker jih taktokrat desetletnikom še niso delili.

Imaš veliko prijateljev, veliko sovražnikov?

Menda bo prijatelj več.

V službi je jezik glavno orodje, privatno pa čopič, kajne?

Da, sem slikar in arhitekt.

Kaj delaš?

Razne tehnike: akvareli, gvaš; projektiram tudi notranjo opremo.

Slikarski motivi?

Najrajši krajine, tihožitja. Lahko slikaš, če si slabe volje? Ne.

Kaj si delal med vojsko?

Tri leta sem bil v italijanskem taborišču. Imeli smo veliko časa in malo denarja. Iz tistih časov je ena moja slika v Muzeju narodne revolucije.

Kakšnih načel se držiš pri izvajanju komercialne propagande?

Propaganda ne sme biti slepo razmetavanje denarja za oglase. Treba je točno vedeti, kdaj boš reklamiral določeno blago, kje, s kakšnimi sredstvi. Nobenega smisla nima delati reklamo za neki izdelek, ki ga je produkcija ko-

maj osvojila, ki še ni preizkušen, za katerega še ni dovolj rezervnih delov. Taka reklama bi bila kvečjemu škodljiva.

Kdo ti dela načrte za razstavne paviljone?

Jaz sam. Treba je misliti in poskrbeti za to, da so funkcionalni, v soglasju z merili estetike in sodobnega prezentiranja. S smotno reklamo lahko za tovarno veliko dosežeš, z neprimerno lahko izzoveš pogreb.

Kakšen je ključ, ki odpira človeška srca?

Lepa beseda in dobro delo.

Po čem spoznaš prijatelja?

Če ti pomaga v hudi uri.

Kakšno je najboljšo kurivo za človeško srce?

Priznanje za izvršeno delo. Do kdaj bi rad živel?

Dokler me bodo noge same nesle.

Katere bolezni se najbolj bojiš? Raka, z išiasom sva že dobra znanca.

Bi dal več kompetenc samoupravnim ali upravnim organom?

Samoupravnim.

Kakšne ljudi je treba predvsem predlagati v organe?

Strokovnjake, take ljudi, ki so dolgo v tovarni, kajti le taki lahko dobro poznajo naše probleme in rešitve.

VLADIMIR KOVAČ

rojen leta 1936, se izučil v naši IKS za strugarja 1954, poročen, ima enega sina, sedaj že dve leti študira na Visoki politični šoli.

Kakšna je tehnika vaše umetnosti?

Slikam v olju, delam grafike.

Koliko ste naredili?

Le kakih 6 slik v olju. To je draga stvar. Grafik pa veliko.

Kakšen motiv vam najbolj leži?

Portreti, posebno otroški. Res pa je, da pri otrocih še niso izoblikovane individualne poteze, zato jih je težko risati.

Najljubša barva? Nebesno modra.

Vaši učitelji?

Življenje je večni učitelj, izkušnje njegovi sadovi.

Pa vzorniki?

Impresionisti. Naši in francoski, posebno Toulouse-Lautrec.

Umetnost je spojina. Iz česa je sestavljena?

5% je talenta, 95% pa trdega dela in vaje.

Kdo vas navdihuje?

Življenje samo. Ono mora biti povsod pričujoče, večni izvir in stalni spremljevalec človeka.

Imate tudi v umetnosti »izmet«?

Človeku se nikoli vse ne posreči, vendar jaz nobenega dela ne zavržem. Hranim jih za kasneje, da mi služijo za primerjavo.

Lahko računamo na zavest ljudi? Ali bi vi plačali vstopnico za tekmo, če bi se lahko brez nje zmuznili noter, ali bi plačali vozni listek na avtobusu, če bi se dalo potuhniti?

Bi.

Ste strugar, slikar, politik, oče.

Kateri »jaz« je najmočnejši?

Strugarska žilica ne bije več tako močno, slikarstvo mi je precej pri sreči, tu so moje skrite želje, v politični smeri mislim sodelovati v družbenem življenju, no, kot oče pa sploh...

Se mislite po končanem študiju vrniti v tovarno?

Zelo rad. Podjetje mi je pri rastlo k sreči.

Kaj vam je bilo v podjetju všeč, kaj ne?

Všeč mi je bila urejena organizacija, slabosti se ne spominim. Kakšne spomine imate na našo kovinarsko šolo?

Samo najlepše in najboljše. Takrat smo res živeli še v tistih starih in nemogočih barakah, toda naučili smo se mnogo, izredno veliko. Če bi moral danes spet v šolo, bi šel veliko rajši nazaj v

našo industrijsko kovinarsko šolo kot v gimnazijo.

Kam bi šli, če imate na razpolago živalski vrt, knjigo, gledališče, muzej ali tekmo?

V živalski vrt zelo rad z družino, to je izredno prijeten sprehod, v muzej ali gledališče sam, za knjige zmanjkuje časa, na nogometne tekme ne hodim, pač pa si rad ogledam košarkarsko tekmo.

DUŠAN LALOŠ

39 let star, 13 let v Litostroju, doma iz Bosanske Gradiške, ima tečaj za avtoogeno varjenje, sedaj dela kot rezalec in včasih kot zarisovalec pločevine.

Njegova umetnost je segla v tri dmenzije: kipari in rezbari. Svoja dela je razstavil že na več kolektivnih razstavah, samostojno pa v Kamniku in na Vrhniki.

Dela v prizidku pločevinarne. Ropot, trušč, prah, sikanje aparatov. 110 decibelov. Morda prav zato tako rad ubeži v mir, samoto, kjer se mu ušesa spočijejo in zaigra srce.

Vaša umetniška stroka?

Kiparstvo in rezbarstvo.

Material?

Lipov les ali glina.

Delate po naročilu ali iz notranje nuje?

Iz lastne potrebe, zase, za sprostitve, za lastno zadovoljstvo, za kratek čas, to je pač moj »konjček«.

Koliko časa vam vzame vsako delo?

Kakor je. Nekako 6 do 15 ur. V grobem je hitro narejeno, le obdelava traja dolgo.

Občutite pri delu trpljenje ali užitek?

Oboje.

Koliko del ste ustvarili, koliko od njih ste prodali?

Naredil 70, prodal dva kipa.

Vaši vzorniki?

Sem bolj samorastnik. Dobra kiparja sta Boris Kalin in Stojan Batič.

Ali ni nastajanje novega umetniškega dela podobno prihajanju novega otroka na svet?

Da, spočete je lahko, nosečnost težja, porod v mukah. Ideja za novo plastiko me muči, tišči, dokler se ne izlušči v zavest in potem sledi nemir z iskanjem pravih oblik. Ko pa je narejeno, »porojeno«, je napor poplačan z ne navadnim užitkom, navda te s ponosom in zadovoljstvom.

Zanima vas ...

PRISLI

Gabrijela Janežič, Dragoslav Djurić, Dušan Dimitrijević, Ljubisa Mihajlović, Mijo Hrovat, Tomo Pokupce, Franci Božak, Franc Inkovec, Angela Vrhovšek, Ludvik Derniković, Ivan Debeljak, Ciril Budna, Aleksander Sarnavski, Ladislav Kadivnik, Franc Vidovič, Franc Kralj, Andrej Humar, Anton Globokar, Ivan Tavčar, Franc Jamnik, Bogomir Kajin, Franc Presečnik, Anton Vidic, Adolf Slabe, Ivan Golob, Stanislav Zavodnik, Franc Tominec, Andrej Trebše, Martin Glavina, Janez Bolta, Rafael Korkal, Stefan Posavec, Stane Nemanic, Ivan Petric, Anton Korošec, Milan Pivk, Janez Rihar, Jože Volovec, Anton Fatur, Alfonz Rudolf, Anton Dreflak, Anton Vovk, Anton Križan, Franc Turšič, Ivan Bizjak, Vilbald Černivec, Ivan Vovk, Anton Ban, Anton Prelovšek, Slavko Jambrošič, Hugo Mihelin, Srečko Glinanin, Franc Kovar, Drago Erjavec, Janez Cadež, Branko Korbar, Karel Ostršč, Jože Zamrnik, Oto Verbič, Emil Mermal, Vojmir Serbec, Janez Lenarčič, Jan Belopavlovič, Vid Struna, Ana Jagod, Jule Gregorič, Mirko Gorišek, Boris Uratarič, Stane Jereb, Bogdan Kanalec, Jože Gliha, Stefan Zrim, Jože Virant, Branko Kržan, Jože Kolman, Mirko Cepuran, Dimitrij Novak, Branko Sajk, Franc Sajk, Franc Hančič, Milan Hočevar, Roman Planina, Janez Hribar, Anton Frumen, Franc Godler, Pavel Fradel, Filip Jamšek, Miran Copi, Anton Cizerle, Danilo Zagar, Anton Sladič, Viktor Zibek, Marjan Perhaj, Daniel Golob, Davorin Križnar, Stane Miklavčič, Tilen Kristan, Darinka Strajnar, Ana Založnik, Lojze Mravlje, Roman Ferlin, Marija Gale, Marija Plaznik, Ivo Pihler, Nada Demšar, Miljana Skvarča, Janez Adamič, Rudi Kohofer, Franc Bokal, Anton Pirnat, Stane Salmič, Radovan Trimič, Vlado Trempuš.

ODSLI

Radoš Krulej, Ignac Dovjak, Valentin Drešar, Anton Cera, Martin Mencinger, Alojz Penič, Ludvik Novak, Ivan Pasarič, Kazimir Plehan, Anton

Kakšen poklic bi si izbral, če bi bil še enkrat mlad?

Študirati bi šel na akademijo za likovno umetnost.

Kakšno je delo v pločevinarni?

Težko in naporno. Ropot živčno izčrpava. Vpijemo drug na drugega, ker se drugače ne razumemo.

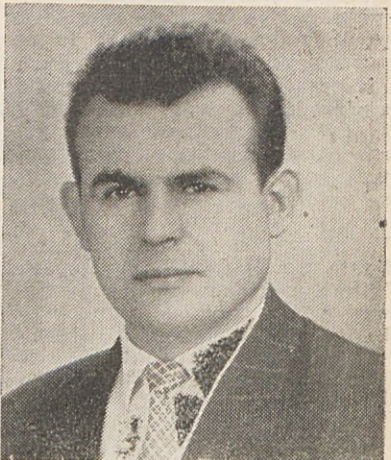
Vendar bi bilo lahko manj ropota, če bi ljudje hoteli.

Kaj počnete ob nedeljah?

Brez dela tudi doma ne morem strpeti. Popoldne gremo na sprehod z družino, če je lepo vreme.

In kam na dopust?

V Moščenško Drago. Želim si miru, samo miru.

S čim ste v tovarni zadovoljni, s čim niste?

Z novo garderobo smo zelo zadovoljni, z malico pa ne. Ni reda. Nekateri prihajajo po toplo malico že ob pol devetih in tako za mnoge na koncu zmanjka hrane, čeprav imajo bloke. Mrzle malice nam nihče več ne nosi.

Katere ure so najplodnejše?

Od sedmih do pol devetih, od desetih do enih.

Ste pogosto utrujeni?

Včasih da. Človek ni vedno enak.

Sodelujete v kakšnem našem organu?

Sedaj sem izvoljen v ODS.

Vam je znana vsa problematika?

Bojim se, da ne. Ne morem polnopravno sodelovati v razpravah DS, če ne poznam problemov, ozadja, razlogov za in proti.

Se vam torej zdi, da bi bil potreben poseben seminar za nove člane organov samoupravljanja?

Na vsak način.

Je razlika med plačo najvišjih in najnižjih pravilna?

Previsoka je.

Kakšne želje imate za k delu?

Potrebujemo dolge rokavice za rezanje in masko, da bi si zavarovali ves obraz pred iskrami.

Ko odvihamo rokave

Za teden ali dva bomo odvihali zavahane rokave, pozabili na skrbi in ropot strojev ter se predali soncu, morju, planinskemu hladu ali pa si bomo kar doma z dopoldanskimi sprehodi krajšali čas. Kdo bi vedel, kaj vse bomo počeli in doživeli, v katerem kraju vzdolž našega Jadrana nam bo porjavela koža?

V KOPRSKEM ZALIVU

Kdor nima rad dolgih potovanj in ga je le s težavo spraviti izza meje naše republike, bo preživel svoj dopust v Fiesi. Dodelili mu bodo eno izmed stodvajsetih ležišč, lep pogled na morje ter veliko sonca, plavanja in razvedrila. Lahko bo čolnari, šahiral, gledal televizijo, igral badminton ali se pomeril na ruskem kegljišču.

Ko se bo ogrnjen z brisačo vračal po kamnitih stopnicah, ki so speljane vse do morja, na kosilo, bo še stopil do prijatelja, ki stane v eni izmed vikend hišic. V senčni jedilnici bosta pokosila in se dogovorila za popoldanski izlet v Piran, Portorož, Koper ali kak drug kraj ob obali.

Pa vseeno naj pazita zvečer, ko se bosta preko hriba vračala iz Portoroža. Zaradi štirih lun, ki jih vidita na nebu in zaradi jezera, ki je ob takem času lahko nevarno. Ali je kdo govoril o vnu... Psst...

NA PELJEŠČU

Če smo ravno pri vinu, tega je tu dovolj in poceni. Da pa še laže teče po grlu, poskrbi izvrstna kuharica Justa. V opravičilo še to: Za Trpanj ni nobena redkost,

da tudi v treh mesecih ne pade niti kaplja dežja.

Trpanj je staro, prijazno ribiško mesto. V slikovitem zalivčku so lepe naravne plaže, med privatnimi vilami, v katerih stanujejo litostrojčani, pa se bohotijo drevesa in zeleni nasadi.

Morje je toplo in že prvi dan je pozabljeno dolgo potovanje. Trpanj je kraj, kamor se ljudje še vračajo; zaradi prijaznih ljudi, dobre hrane, vinogradov po okoliških hribih in starega barbe, ki »ča voli Slovence«.

SELCE

Selcam pravijo slovenska »kolonija«. Kamor koli se obrneš, slišiš slovensko besedo. Petdeset postelj zasedajo litostrojčani že vrsto let nazaj. Nekaterim so se tako priljubile, da se vsako leto vračajo semkaj. Počitniška skupnost občine Šiška je letos zgradila novo jedilnico, morje pa je ostalo isto kot lansko leto, edino vreme se spreminja iz leta v leto.

MOŠČENIČKA DRAGA

Drugi del svojega imena — draga, vsekakor opravičuje. Ker pa je med litostrojčani izredno zanimanje za letovanje v njej, bi lahko opravičila tudi prvi del — Moščenička. Pošteno se namučiš, preden ti uspe vskladiti termine — svoj dopust in nezasedenost postelj v vili.

Letos so popolnoma obnovili vikend hišice. Vseh pet hišic je dobilo novo zaščito proti vlagi. Plitko morje in oddaljenost petdeset metrov od vile je izredno ugodno za letovanje družin z majhnimi

otroki. Trideset ležišč je odločno premalo.

VODICE PRI ŠIBENIKU

Čakajo pripravljene. Letos so prvič sprejele na svoje znane plaže tudi litostrojčane. Na razpolago je samo petnajst ležišč in če bomo zadovoljni... Bomo videli in potem govorili.

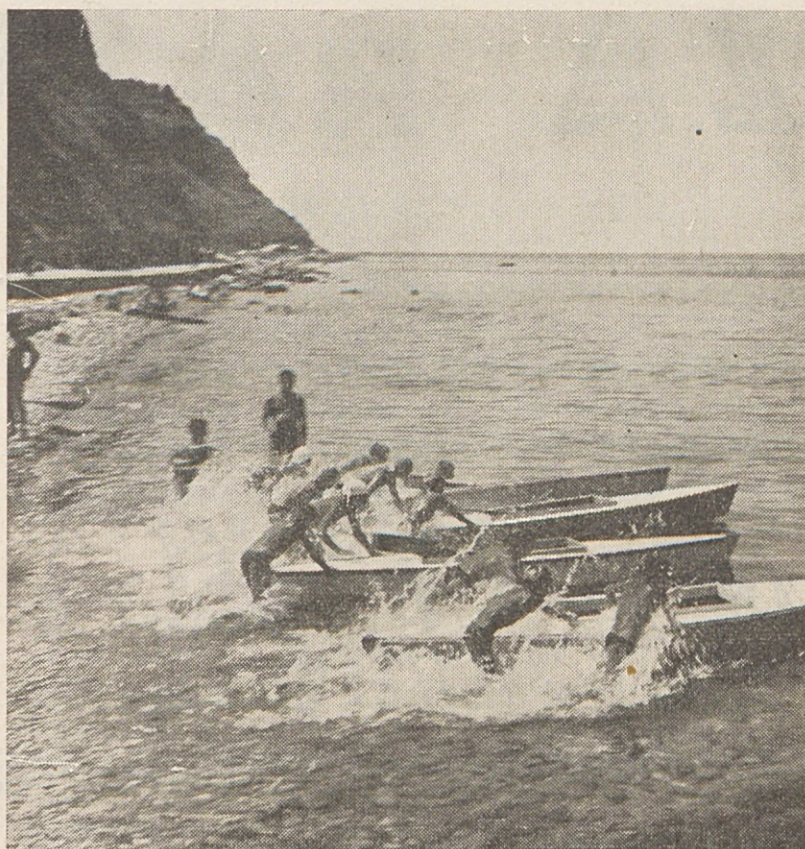
SORŠKA PLANINA

Vsi jo poznamo. Poznamo dom na njej — naš dom, pa skale, drevesa, hribe okoli nje. Doživimo jo vsak drugače. Kdor še ni bil na njej, naj gre. Navotkov res ne potrebuje. Čudovito je v planinah.

L. LUCU

ŠVEDSKE TURBINE ZA TURČIJO

Švedska firma Nohab je dobila naročilo za tri Francisove turbine s skupno močjo 35.000 KM za hidrocentralo pri mestu Harisit v Turčiji ob Črnem morju.

Energoinvest na tujih tržiščih

Sarajevsko podjetje Energoinvest predvideva v letošnjem letu izvoz za šest milijonov dolarjev. Pogodbe imajo že zaključene in tudi dobrušen del realizirane. Za DR Nemčijo so pred kratkim zaključili večja dela v vrednosti 700 tisoč dolarjev.

V relativno kratkem času se je Energoinvest razvil v važno gospodarsko organizacijo. Vzoredno s povečanjem proizvodnje se je povečal tudi izvoz, ki je bil v tem podjetju prvič zabeležen 1958. leta v višini 600 tisoč dolarjev.

V lanskem letu so bili v Energoinvestu izvozno zelo aktivni. Zaključili so kompletno projektiranje, izdelali in odposlali opremo za termoelektrarno v Indiji. Skupna vrednost del je okoli 4 milijone dolarjev.

Med drugim bo Energoinvest projektiral, izdelal in dobavil opremo za daljnovid v Sudanu.

GRADNJA HE NA VIKTORIJINIH SLAPOVIH

S firmana Amalgamated Construction and Contracting Co. Ltd. in Lewis Construction Co. Ltd. je bila sklenjena pogodba v znesku 561.000 funtov šterlingov za razširitev hidroenergetskega projekta na Viktorijinih slapovih. Ta nova hidrocentrala naj bi dovajala električno energijo mestu Livingstone. Z deli so pričeli marca letos in upajo, da bodo končali čez približno dve leti in pol.

V to je vključena tudi izgradnja dveh trafopostaj.

Skupna vrednost tega naročila znaša 1,3 milijona dolarjev. V Egiptu so zaključili dela na daljnovidu, ki so vredna 300 tisoč dolarjev. Poleg tega so se dogovorili za kompletno izgradnjo dveh termoelektrarn v Indoneziji.

Energoinvest izvažata danes že v šestnajst držav Evrope, Azije in Afrike. Najvažnejše tržišče pa predstavljajo SZ, Indija, Indonezija, Pakistan in Egipt.

Več kot trikrat se bo povečal izvoz že letos, računajo pa, da bo dosegel leta 1967 vrednost 25 milijonov dolarjev.

MONT-CENIS projekt naj bi dal 485 GWh

Electricité de France sporoča, da bo kapaciteta projekta Mont-Cenis, ko bo ta dokončan leta 1968, povprečno 485 GWh na leto.

15. MEDNARODNI KONGRES ZA UPORABNO PSIHOLOGIJO

Od 2. do 8. avgusta 1964 bo v Ljubljani pod pokroviteljstvom predsednika Tita 15. mednarodni kongres za uporabno psihologijo. Doslej je prijavljenih za kongres 1.100 delegatov. Organizatorji predvidevajo od 1400 do 1500 delegatov. Med prijavljenci je 150 delegatov iz ZDA, 80 iz Velike Britanije, 33 iz SZ, 20 iz Švedske, 18 iz Japonske, 75 iz Francije, 18 iz Poljske.

Na kongresu bo 15 simpozijev, 4 večerna plenarna predavanja, 3 diskusije za okroglo mizo in kakih 160 kratkih individualnih referatov.

V simpozijih, na predavanjih in diskusijah bodo obravnavali poglobljene probleme iz vseh področij psihologije.

K povečanju te številke bodo pripomogle že obstoječe hidrocentrale z 92 GWh, nadaljnjih 106 GWh pa naj bi bilo rezultat vpliva novega jezusa. Jez Mont-Cenis so pričeli graditi leta 1962, njegov volumen pa bo 14 milijonov kubičnih metrov, zadržal pa bo 320 milijonov kubičnih metrov vode.

NOVA KANADSKA HIDROCENTRALA

Na reki Talston v severnozhodni Kanadi bodo letos pričeli graditi novo hidrocentralo z močjo 18 MW. Domnevajo, da bodo dela zaključili novembra 1965. Hidrocentrala, ki bo stala 35 milj od mesta Fort Smith, predstavlja nov vir energije za mesti Fort Smith in Pine Point.

DRUGA STOPNJA HIDROENERGETSKEGA PROJEKTA NA TISI

Madžarski urad za vodno planiranje pripravlja načrte za drugo stopnjo hidroenergetskega projekta na Tisi. Gradili naj bi ga pri mestu Kisköre, ki je kakih 60 milj oddaljen od že obstoječega jezusa in hidrocentrale Tiszalök. S pomočjo jezusa se bo vodna gladina dvignila do višine 25 čevljev. Nova hidrocentrala bo imela moč 25 MW, medtem ko ima HE Tiszalök moč 12 MW. V načrtu imajo tudi obsežna irigacijska dela. Domnevajo, da bodo ta dela končali leta 1969 ali 1970, kasneje pa nameravajo graditi še tretjo stopnjo pri Csongradu.

ZAHVALA

Kljub temu, da se oglašam pozno, se oglašam iskreno. Ob mojem odhodu so mi sodelavci in sodelavke MB in kegljači Litostroja pripravili nepozabno presenečenje s prisrčnim spominom. Za lepe poslovilne besede se še posebej zahvaljujem tov. Muleju in Cerpiču in ostalim najožjim sodelavcem.

Greta Turk

Rade Medić, referent v IBM, se najiskrenejše zahvaljujem aktivu ZB TZL, še posebej pa Ivanu Česniku in Miru Stalovskemu za obisk med mojo boleznijo in za vso pomoč, ki so mi jo ob tej priložnosti nudili.

Dušan Laloš: Kraljevič Marko med počitkom

Kegljači iz Splita in iz Litostroja

Vloga in pomen notranjega transporta

V okviru letošnjega spomladanskega velesajma v Zagrebu je bilo organizirano III. jugoslovansko posvetovanje o sredstvih notranjega transporta v industriji. Poleg tega so letos prvič obravnavali probleme notranjega transporta v poštni službi, bolnicah, pekarnah, mesni industriji itd. Posvetovanje sta organizirala Jugoslovanski center za transport v

industriji, ki ima sedež v Ljubljani, in Zveza strojnih in elektrotehniških inženirjev in tehnikov. Posvetovanje je imelo namen seznaniti strokovne službe, ki proučujejo te probleme, s potrebami v različnih gospodarskih in komunalnih organizacijah po vozilih za notranji transport. Na posvetovanju so bili prisotni tudi predstavniki industrijskih podjetij, ki izdelujejo sredstva notranjega transporta.

DOGOVOR O PROIZVODNI KOOPERACIJI MED SLOVENSKIMI IN NIŠKIMI PROIZVAJALCI

Politika iz Beograda je dne 19. 6. 1964 objavila članek z gornjim naslovom, ki govori o tem, da so predstavniki Litostroja, Metalne in nekaterih drugih največjih slovenskih podjetij kovinske industrije imeli razgovor o skupni proizvodnji nekaterih strojev.

Predstavniki Slovenije so si ogledali možnosti proizvodnje lokomotiv, nekaterih vrst tovornih in potniških vagonov, da bi tako na osnovi ogleda proizvodnje niških podjetij izdelali program skupne proizvodnje za domače in svetovno tržišče.

ZNANSTVENO RAZISKOVALNO DELO V STROJNIŠTVU IN ELEKTROTEHNIKI

Združenje elektroinženirjev in tehnikov Jugoslavije je organiziralo 25. in 26. junija 1964 posvet o znanstveno raziskovalnem delu. Na to posvetovanje so bili povabljeni zvezni in republiški organi, fakultete, inštituti, gospodarske organizacije, poslovna združenja in vsi tisti, ki se ukvarjajo z znanstveno raziskovalnim delom.

Med drugimi številnimi temami so na tem posvetovanju razpravljali tudi o tesnejšem sodelovanju med znanstvenimi inštituti in industrijo.

ZA RAZVEDRILO

Časopis Litostroj je tvoj, zato redno dopisuj vanj o vseh zanimivostih iz svojega obrata ali pisarne.

Takole so bili videti člani našega DS takrat, ko so razpravljali o investicijah in izobraževanju, in takole, ko so razpravljali o osebnih dohodkih

Kupujte knjige založbe Lipa!

Kvalitetne knjige založbe Lipa iz Kopra lahko naročite pri tovarišici Lampič, telefon 582

STROJNIŠKI VESTNIK

glasilo oddelka za strojništvo, inštituta za turbo-stroje, društva strojnih inženirjev in tehnikov SR Slovenije

Prinaša aktualne članke iz strojništva, pregled domače in tuje strokovne literature, društvene vesti, poročila o delu in uspehih vseh vodilnih tovarn strojne industrije

Izhaja dvomesečno v nakladi 3000 izvodov.

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Aškerčeva 16.

TEHNIKA

Časopis »Tehnika«, organ Zveze inženirjev in tehnikov Jugoslavije, izhaja vsakega prvega v mesecu.

Obsega:

1. Splošni del tehnike
2. Naše gradbeništvo
3. Rudarstvo in metalurgijo
4. Strojništvo in elektrotehniko
5. Kemično industrijo
6. Prehranjevalno industrijo
7. Promet
8. Organizacijo dela
9. Obvestila industrijskih podjetij o njihovih proizvodih in tehničnih dosežkih

Vsaka številka obsega približno 25 strani velikega formata 21×29 cm.

Letna naročnina: 12.000 dinarjev.

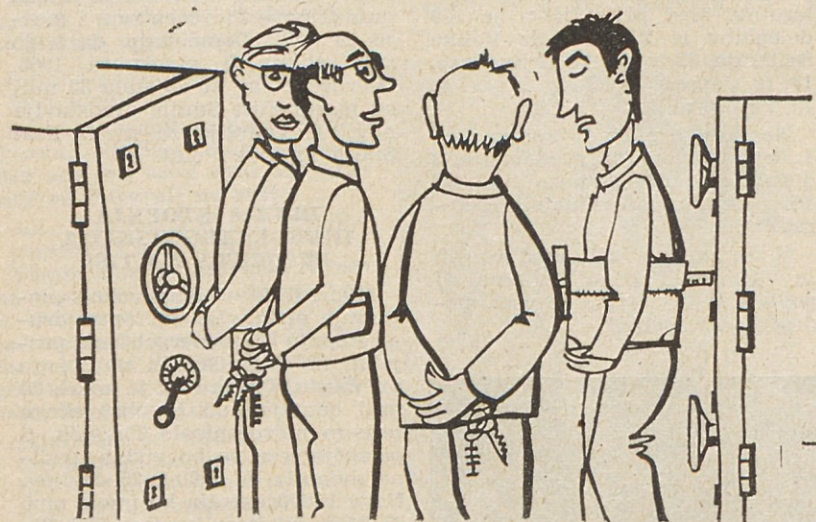
Posamezna številka: 1250 dinarjev.

Naročila pošiljajte na naslov: DIREKCIJA ZA IZDAVAČKU DELATNOST »TEHNIKA«, Beograd, Kneza Miloša 7/II; telefon 30-106, 30-057 in 30-024

DREHBANK

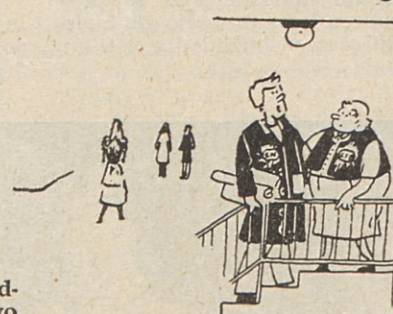
Nekje v Zahodni Nemčiji so se v neki trgovini znašli predstavniki treh podjetij, ki želijo voditi veliko sodelovanje in kupovali — vsi isti stroj

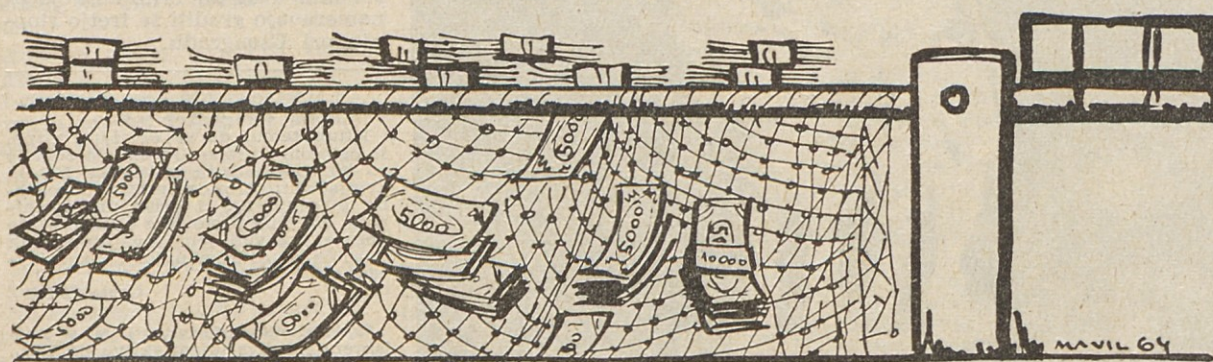
Studentje predstavnikom podjetij: Če bi bila vaša materialna podpora tako velika, kot je moralna, bi bila naša fakulteta za strojništvo že zdavnaj pod streho

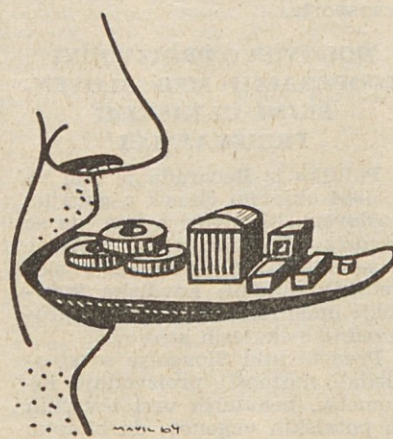
Čeprav niso člani našega delovnega kolektiva, že dlje časa živijo na litostrojskem terenu. Le kdo bo tisti, ki jim bo odpovedal gostoljubje?

Zdaj, ko so nas takole »registrirali«, pa se res ne bomo mogli več svobodno sprehajati po tovarni

Ali je to res edina pregrada, ki bi obdržala v podjetju nekatere naše strokovnjake?

Takole si mali Janezek predstavlja pojem: na jezik so jim polagali odobritev novih investicij

Časopis »Litostroj« izhaja mesečno (s posebnimi prilogami) v nakladi 5.200 izvodov — Ureja ga uredniški odbor — Odgovorni urednik Peter Likar — Telefon uredništva 33-511, telefon glavnega urednika 580, odgovornega 583 — Cena posamezne številke v prodaji 20 din — Poština plačana v gotovini — Rokopisov ne vračamo — Tiska tiskarna ČZP »Primorski tisk« v Kopru